

Очевидним стає той факт, що саме інновації стають необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності мультинаціональних корпорацій. Загострення інноваційної конкуренції вимагатиме від них створення конкурентоспроможної інноваційної продукції, впровадження інноваційних технологій найбільш ефективним і оптимальним шляхом та забезпечення стійких конкурентних переваг на міжнародному ринку.

Перелік використаних джерел:

1. Foley C. F., Hines J.R. and Wessel D. Multinational Corporations in the 21st Century Economy. Brookings Institution Press, 2021. Hutchins center on fiscal and monetary policy at brookings, Washington, USA, pp. 4-6.

2. Позняк С.В. Інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Ефективна економіка*. № 10, 2015. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/94.pdf

Оксана Бенч

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЯХ: СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ

У сучасному світі транснаціональні корпорації (ТНК) стикаються з безліччю ризиків, які можуть вплинути на їхню діяльність та фінансовий стан. Управління ризиками стає критично важливою складовою стратегії для ТНК, оскільки вони оперують у різних країнах з різними політичними, економічними та соціальними умовами. У цьому есе розглянемо стратегії управління ризиками, які використовуються ТНК, а також викличні фактори, з якими вони стикаються у своїй діяльності.

Перш за все, ТНК використовують різноманітні фінансові інструменти для зменшення ризику, пов'язаного з валютними коливаннями та іншими фінансовими небезпеками. Вони можуть укласти договори на ф'ючерси або опціони, щоб захистити свої активи від негативного впливу змін курсу валют або цін сировини. Крім того, вони використовують стратегії диверсифікації портфеля, щоб зменшити загальний ризик інвестицій.

Другим важливим аспектом управління ризиками є страхування. ТНК можуть страхувати свої активи від різних ризиків, таких як природні катастрофи, політичні нестабільності або ризики виробничого процесу. Це допомагає їм захистити свою діяльність від непередбачених подій та зменшити можливі втрати. Крім того, ТНК активно використовують аналіз ризиків для ідентифікації потенційних загроз та розробки стратегій їх управління. Це включає в себе оцінку політичних, економічних, соціальних та технологічних чинників, які можуть вплинути на їхню діяльність, а також розробку планів дій для зменшення цих ризиків [1].

Одним із основних викликів управління ризиками для ТНК є геополітична нестабільність. Політичні конфлікти, війни, терористичні загрози та інші події можуть мати серйозний вплив на діяльність ТНК у різних країнах. Наприклад, санкції, що вводяться проти певних країн або регіонів, можуть обмежувати доступ до ринків або збільшувати ризик втрат для корпорацій. Іншим важливим викликом є технологічна нестабільність.

Швидкі зміни в технологічному середовищі можуть призвести до того, що продукти або послуги ТНК втратять конкурентну перевагу. Це вимагає від ТНК постійного вдосконалення та інвестицій у дослідження та розвиток. Крім того, екологічні проблеми стають все більш серйозними викликами для ТНК. Зростання обізнаності про кліматичні зміни та інші екологічні проблеми вимагає від корпорацій прийняття більш стійких стратегій та інвестицій у зелені технології.

Узагальнюючи, управління ризиками у транснаціональних корпораціях є складною та багатогранною задачею. Стратегії управління ризиками, такі як фінансові інструменти, страхування та аналіз ризиків, допомагають ТНК зменшити експозицію до ризиків та захистити свою діяльність від негативних впливів.

Однак вони все ще стикаються з великими викликами, такими як геополітична нестабільність, технологічні зміни та екологічні проблеми, які вимагають постійного моніторингу та адаптації з боку корпорацій (Табл. 1).

Управління ризиками у транснаціональних корпораціях є складним процесом, який вимагає використання різних стратегій та інструментів. Порівняльний аналіз цих стратегій допомагає краще зрозуміти їх переваги та недоліки, а також виявити найефективніші підходи до управління ризиками в умовах глобальної діяльності [2].

Управління ризиками у транснаціональних корпораціях – це складний процес, який включає в себе розробку та впровадження стратегій для виявлення, оцінки та зменшення ризиків, що впливають на діяльність компанії на міжнародному рівні. Транснаціональні корпорації стикаються з різноманітними видами ризиків, такими як політичні нестабільності, економічні коливання, технологічні загрози, екологічні проблеми та інші.

Для управління цими ризиками вони використовують різні стратегії, такі як диверсифікація географічного портфеля, створення резервних планів, використання фінансових інструментів та страхових полісів, а також співпрацю з місцевими партнерами та використання аутсорсингу.

Однак, незважаючи на вжиті заходи, транснаціональні корпорації постійно стикаються з викликами управління ризиками, такими як непередбачуваність політичного середовища, глобальні економічні кризи, кібербезпека та технологічні загрози, а також соціальні та екологічні проблеми. Для ефективного управління ризиками транснаціональні корпорації повинні постійно аналізувати та оновлювати свої стратегії, а також реагувати на зміни в зовнішньому середовищі [3].

Порівняльний аналіз стратегій управління ризиками

Характеристика стратегії	Фінансові інструменти	Страховання	Аналіз ризиків
Опис	використання різноманітних фінансових інструментів, таких як ф'ючерси, опціони тощо, для зменшення ризиків, пов'язаних з валютними коливаннями, ціновими змінами тощо;	укладання страхових полісів для захисту активів та діяльності корпорації від різних ризиків, включаючи природні катастрофи, політичні та технологічні загрози;	оцінка потенційних загроз та розробка стратегій їх управління, включаючи аналіз політичних, економічних, соціальних та технологічних чинників;
Переваги	зменшення експозиції до фінансових ризиків, захист від негативного впливу валютних коливань, цінових ризиків тощо;	захист активів та діяльності від непередбачених подій, зменшення можливих втрат;	ідентифікація потенційних загроз та розробка планів дій для їх управління, що допомагає зменшити ризик втрат та захистити діяльність;
Недоліки	може вимагати значних фінансових витрат, може бути неефективним у довгостроковій перспективі;	високі витрати на страхові премії, можливість обмеження покриття певних ризиків;	може вимагати значних людських та фінансових ресурсів для проведення комплексного аналізу;
Приклади	укладання договорів на ф'ючерси або опціони для захисту від валютних коливань;	страхування активів від природних катастроф або політичних ризиків;	оцінка політичного середовища та розробка стратегій управління відповідно до цього аналізу.

Управління ризиками у транснаціональних корпораціях виявляється надзвичайно складним завданням у зв'язку з їхньою міжнародною присутністю та залученістю до різноманітних економічних, політичних, соціальних та екологічних контекстів. В умовах глобальної конкуренції та нестабільності ринків, транснаціональні корпорації повинні активно впроваджувати стратегії управління ризиками для збереження своєї конкурентоспроможності та стабільності. Однією з ключових стратегій управління ризиками є диверсифікація географічного портфеля. Розташування активів у різних країнах допомагає зменшити вплив негативних подій в одному регіоні на загальну діяльність компанії [4]. Крім того, розробка резервних планів та альтернативних

стратегій дії дозволяє корпораціям бути готовими до непередбачуваних ситуацій та швидко реагувати на них.

Фінансові інструменти, такі як ф'ючерси, опціони та свопи, дозволяють транснаціональним корпораціям зменшити фінансові ризики, пов'язані з коливанням валютних курсів, цін на сировинні матеріали та інші фактори. Крім того, страхові поліси на активи та політичне страхування надають додатковий захист у разі виникнення негативних подій. Однак, транснаціональні корпорації постійно стикаються з великими викликами управління ризиками. Нестабільні політичні умови у деяких регіонах, глобальні економічні кризи, кібербезпека та технологічні загрози, а також соціальні та екологічні проблеми можуть значно підірвати діяльність корпорацій.

Отже, для успішного управління ризиками транснаціональні корпорації повинні постійно аналізувати свій ризик-профіль, розробляти та вдосконалювати свої стратегії управління ризиками, а також бути готовими до швидкого реагування на зміни у зовнішньому середовищі. Тільки таким чином вони зможуть забезпечити стабільність та успішність у своїй міжнародній діяльності.

Перелік використаних джерел:

1. Pagach, D., Linsley, P., Papa, M., Wiczorek-Kosmala, M., Oliva, F. L. Risk Management and Accounting in Firms' Response to Global Risk Challenges.

2. Hong, Z., Zahid, R. A. The Security of Global Value Chains (GVC): Recent Trends, Challenges, and Future Risk Management. *Emerging Trends in Sustainable Supply Chain Management and Green Logistics*. 2023. 194-228.

3. Potsangbam, chandibai. Executive performance in response to global challenges: a case study of japanese multinational corporations. *Journal of Research Administration*. 2023. № 5(2). 9504-9513.

4. Temre, Jyoti, et al. Transparency and Accountability in Global Supply Chains: Mitigating Ethical Risks for Multinational Corporations. *International Journal of Futuristic Innovation in Arts, Humanities and Management (IJFIANM)*. 2023. № 2(3). 77-87.

Юрій Шевчук

PhD студент,

Західноукраїнський національний університет,

м. Тернопіль

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор Зварич Р.Є.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЄС

Інвестиції в Європейському Союзі швидко відновилися у 2022 р. до пандемічного рівня, але тенденція інша для виробничих інвестицій. Якщо виключити інвестиції в житло, то розрив у виробничих інвестиціях у розмірі 1,5-2% ВВП між ЄС та США утворився після світової фінансової кризи та досі